

Η κρίση θα πλήξει την Ελλάδα πιο πολύ

ΠΡΟΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ του νέου βιβλίου του Κώστα Σημίτη με τίτλο «Η Κρίση»

Του **ΠΑΣΧΟΥ ΜΑΝΔΡΑΒΕΛΗ**

Μπορεί το ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα να μην ήταν τόσο ανοικτό στο διεθνές σύστημα και συνεπώς να μην είναι τόσο εκτεθειμένο στην παρούσα κρίση, αλλά η ελληνική οικονομία απειλείται περισσότερο από τις άλλες εξαιτίας των διαρθρωτικών προβλημάτων που επιδεινώθηκαν τα τελευταία χρόνια.

Ο πρώην πρωθυπουργός και καθηγητής κ. Κώστας Σημίτης, στο βιβλίο του με τίτλο «Η Κρίση» (εκδ. Πόλις) επισημαίνει ένα διπλό κίνδυνο για τη χώρα, εξαιτίας της διεθνούς οικονομικής κατάστασης.

Ο πρώτος κίνδυνος είναι εμφανής: «Τα κύρια προβλήματα της χώρας είναι άλυτα... Μετά τη δήμευση, την κωμικοτραγική αναθεώρηση του ύψους του ΑΕΠ και τη διαδικασία επιτήρησης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, που εξασφάλισαν στην κυβέρνηση την εικόνα της οικονομίας που επιθυμούσε, θα έπρεπε τα στοιχεία της οικονομίας να μην παρουσιάζουν σκιές... Αντίθετα υπάρχει γενικευμένη αμφισβήτηση και επικρατεί η πεποίθηση ότι η κατάσταση (της οικονομίας) που παρουσιάζει η κυβέρνηση είναι εικονική...».

Η ύφεση, λοιπόν, σύμφωνα με τον κ. Σημίτη, θα επιδεινωθεί για δύο λόγους: 1) «Στη χώρα μας υπάρχουν μακροχρόνιες υστερήσεις, που τα τελευταία τέσσερα χρόνια αντιμετωπίστηκαν μόνο ευκαιριακά. Οι αγορές αγαθών και υπηρεσιών, η αγορά εργασίας, η οργάνωση του δημόσιου τομέα απέχουν πολύ από

το επίπεδο που θα επέτρεπε την άμεση αντίδραση σε αλλαγές στο οικονομικό περιβάλλον...». 2) Η οικονομία μας είναι επικεντρωμένη στην οικοδομική δραστηριότητα και τον τουρισμό, «δραστηριότητες που είναι εξαιρετικά ευπρόσβλητες στη διεθνή οικονομική αναταραχή». Το συμπέρασμα του κ. Σημίτη είναι δυσάρεστο: «Η ύφεση θα γίνει πιο αισθητή και θα διαρκέσει περισσότερο».

Ο δεύτερος κίνδυνος που δυστυχώς ελάχιστα συζητείται στην Ελλάδα αφορά το ευρωπαϊκό οικοδόμημα, αυτό που σήμερα στηρίζει την ελληνική οικονομία παρά τις διαρθρωτικές της αδυνα-

Η βασική συμβουλή που έχει να δώσει ο πρώην πρωθυπουργός κ. Κώστας Σημίτης για να ξεπεράσουμε την κρίση είναι απλή: «Ο τόπος», γράφει, «χρειάζεται κάτι που δύσκολα εμπνέει, αλλά ταυτόχρονα είναι απολύτως απαραίτητο: σοβαρότητα».

μίες. «Η ΟΝΕ», γράφει, «έγινε νομισματική ένωση και όχι οικονομική». Η στρατηγική της Λισαβώνας που χαρακτήριζε μετά τη συνθήκη του Μάαστριχτ έμεινε ημιτελής. Πολλές και μεγάλες χώρες υπονόμισαν τους στόχους της

μαρτυρίες για τις συνεχείς συνεισφορές με στόχο την ανάπτυξη του Νότου, ο οποίος, όμως, σπαταλά τα χρήματα που παίρνει. Στην Ιταλία και στην Ισπανία, αντίθετα, ακούγονται φωνές για αποχώρηση από την ΟΝΕ... Αν τέτοιου είδους διαφορές πολλαπλασιαστούν και επιταθούν, δεν αποκλείεται να υπάρξουν κινήσεις για να θεσμοθετηθεί η Ευρώπη των δύο ταχυτήτων που προκύπτει από τα πράγματα. Αυτή η αρνητική εξέλιξη για την ευρωπαϊκή πορεία θα πρέπει πάση θυσία να αποφευχθεί, γιατί θα ενισχύσει τις φυγόκεντρες δυνάμεις που περιορίζουν την Ένωση στον ρόλο του θεσμοφύλακα της Ενιαίας Αγοράς.

Αλλά θα αποδειχθεί ιδιαίτερα αρνητική για την Ελλάδα. Η χώρα μας θα βρεθεί σε μια ομάδα χωρών με περιορισμένες δυνατότητες και έντονα προβλήματα, χωρίς το πνεύμα αλληλεγγύης που εξέφραζε η λειτουργία των Διαρθρωτικών Τα-

μείων και η ύπαρξη των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης...».

Η βασική συμβουλή που έχει να δώσει ο πρώην πρωθυπουργός για να ξεπεράσουμε την κρίση είναι απλή: «Ο τόπος», γράφει, «χρειάζεται κάτι που δύσκολα εμπνέει, αλλά ταυτόχρονα είναι απολύτως απαραίτητο: σοβαρότητα».

«Η ευχάριστη για όλους», συνεχίζει, «επικοινωνιακή διαχείριση των προβλημάτων είναι η τακτική που οδήγησε στη σημερινή κατάσταση... Η συνήθης πρακτική είναι να παρουσιάζεται το επιθυμητό ως άμεσα εφικτό, οι προτάσεις να εξαντλούνται σε γενικότατες ως εάν η χώρα μπορεί να φτάσει στο επίπεδο των ανεπτυγμένων χωρών άκοπα και εύκολα. Μαγικές λύσεις δεν υπάρχουν. Η έκφραση «ένα άλλο πανεπιστήμιο» μπορεί να σημαίνει οτιδήποτε και συνήθως δεν σημαίνει τίποτε απολύτως». Ο περιορισμός των ανισοτήτων για παράδειγμα, αναφέρει ο κ. Σημίτης, δεν αντιμετωπίζεται με αποσπασματικά μέτρα κι εφάπαξ παροχές. Οι τελευταίες «συντελούν στην εμπέδωση της ανισότητας με την αφαίρεση πόρων από κρίσιμες πολιτικές... Η ενίσχυση της κατανάλωσης με δημόσιες παροχές—μέσο που εφαρμόζεται αλλού για την αντιμετώπιση της ύφεσης—αποτελεί λόγω του υψηλού δημόσιου χρέους και των υψηλών ελλειμμάτων, πολιτική αμφίβολης αποτελεσματικότητας, που μπορεί και να επιδεινώσει την κατάσταση». Από τη στιγμή που η κυβέρνηση ξόδεψε το μεγάλο κεφάλαιο της αισιοδοξίας που υπήρχε στη χώρα το 2004 ο κ. Σημίτης βλέπει ένα δύσκολο αύριο. «Η πραγματοποίηση των απαραίτητων μεταρρυθμίσεων για να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητά μας και να επιτευχθεί η ανάπτυξη θα είναι, υπό αυτές τις συνθήκες, δύσκολη. Διαρθρωτικές αλλαγές μπορούν να πραγματοποιηθούν όταν υπάρχουν βάσιμες προσδοκίες για το καλύτερο αύριο που θα προκύψει. Σε περιόδους ύφεσης ή χαμηλής ανάπτυξης λείπει η αισιοδοξία και οι μεταρρυθμίσεις συναντούν έντονες αντιδράσεις. Δημιουργείται έτσι ένας φαύλος κύκλος. Η έλλειψη διαρθρωτικών αλλαγών επιφέρει ύφεση ή χαμηλή ανάπτυξη. Η χαμηλή ανάπτυξη συντηρεί τη νοσηρότητα που αποκλείει τις αλλαγές. Αυτός ο φαύλος κύκλος πρέπει να σπάσει».

Διπλός κίνδυνος για τη χώρα: οι διαρθρωτικές αδυναμίες της οικονομίας μας και οι ρωγμές στο ευρωπαϊκό οικοδόμημα.

για να προωθήσουν εθνικές πολιτικές. Αυτές σωρεύονται, και μπορεί σε περιόδους οικονομικής άνθισης να περνούν πιθανώς απαρατήρητες. Οπου, όμως, υπάρχει φτώχεια (ή έστω οικονομική επιβράδυνση) υπάρχει γκρίνια. «Στις χώρες του Βορρά», γράφει ο κ. Σημίτης, «ακούγονται έντονες δια-